

Zamek Radziwiłłów w Białej Podlaskiej nad Klukówką, Rudką i Krzną w województwie brzesko-litewskim, obecnie w województwie lubelskim, w powiecie białym, w gminie Biała Podlaska; w szkole wydziałowej, zwanej wówczas Akademią Białą (rektorem był wtedy profesor Józef Preyss, będącej filią Akademii Krakowskiej, uczył się Józef Ignacy Kraszewski w latach 1822–1826; do nauki przygotowywany był tylko przez babki i został przyjęty wprost do drugiej klasy; tu pod kierunkiem swojego mistrza profesora Adama Bartoszewicza przyszył pisarz zdobywał wiedzę i podejmował pierwsze próby literackie, co opisał w *Wielkim świecie małego miasteczka*, b.d., *Książka jubileuszowa dla uczczenia pięćdziesięcioletniej działalności literackiej J.I. Kraszewskiego*, Warszawa 1880

„Miałem brzydki zwyczaj uczyć się zawsze nie tego, co było potrzeba, ale tego, ku czemu ciągnęła fantazja i owa nienasycona ciekawość, która ciągnęła do piekła. Pragnęło się wyprzedzić, nie wlec się powoli, i waleśało po bezdrożach. Mam jeszcze do dziś dnia drukowany list pochwalny, otrzymany w Białej, ale nie jestem pewien, czym na niego zasłużył”. Ten list pochwalny wręczony był w czasie popisu chłopczyń nie wielkiego wzrostu, o jasnych włosach, rumianej, wesołej, sympatycznej twarzy.

Szkoła białą i czteroletni w niej pobyt J.I. Kraszewskiego (1822–1826). Wspomnienie kolegi szkolnego napisał Jan Oleger, Białka Podlaska 1928, s. 21.

Liceum Ogólnokształcące im. Józefa Ignacego Kraszewskiego przy ul. Kraszewskiego 1 w Białej Podlaskiej z tablicą pamiątkową wmurowaną z okazji 100. rocznicy śmierci pisarza; placówka ta działała od 1628 roku, w obecnym kształcie od 1919; absolwentami „Kraszaka” byli m.in.: krytyk muzyczny Bogusław Kaczyński, polityk profesor Krzysztof Skubiszewski, aktorzy Roman Kłosowski i Wacław Kowalski, 2012, fot. Jolanta Dyr, <http://www.commons.wikimedia.org>, Akademia Białka w Białej Podlaskiej, 20 października 2012

Akademia Biala, drzeworyt Bronisław Puc, b.d., MR

Brama Trynitariska i gmach szkoły wojewódzkiej w Lublinie, gdzie uczył się Józef Ignacy Kraszewski w latach 1826–1827, b.d., *Książka...*

Dom przy ul. Grodzkiej 22 w Lublinie z tablicą pamiątkową, w którym mieszkał Józef Ignacy Kraszewski w latach 1826–1827, 2012, fot. Joanna Arvaniti, APAN

„Cielutki prawie Lublin nosi kapelusze słomkowe à la bergère [...], bardzo ładne i bardzo tanie... A co to będzie z tym, że babunia sama przyznawała mi potrzebę kapelusza, którego nie mam, i podobno obejść się muszę, pomimo nawet surażerki mocno podartej. [...] Ale! Przypomniałem sobie: co tu wiśni w Lublinie.

Książka..., s. 14–15.

Rok przepędzony w Lublinie przyjemnych mi wrażeń nie przyniósł. Niepodobna wszakże przypuszczać, aby sam wstąpienie do matematyki, która mu gwałtem pakowano do głowy, miał być głównym tego powodem, aby nawet to wypłynęło z owej sceny burzliwej, która ten rok i w ogóle czasy lubelskie zakończyła, kiedy chłopak ambitny, dotknięty do żywego odmówieniem spodziewanej nagrody, podczas wywoływania imion uczniów wybranych cisnął z uniesieniem książkami i szeptami i wyszedł z sali. Musiał się do tego przyłączyć jeszcze inne nieprzyjemności.

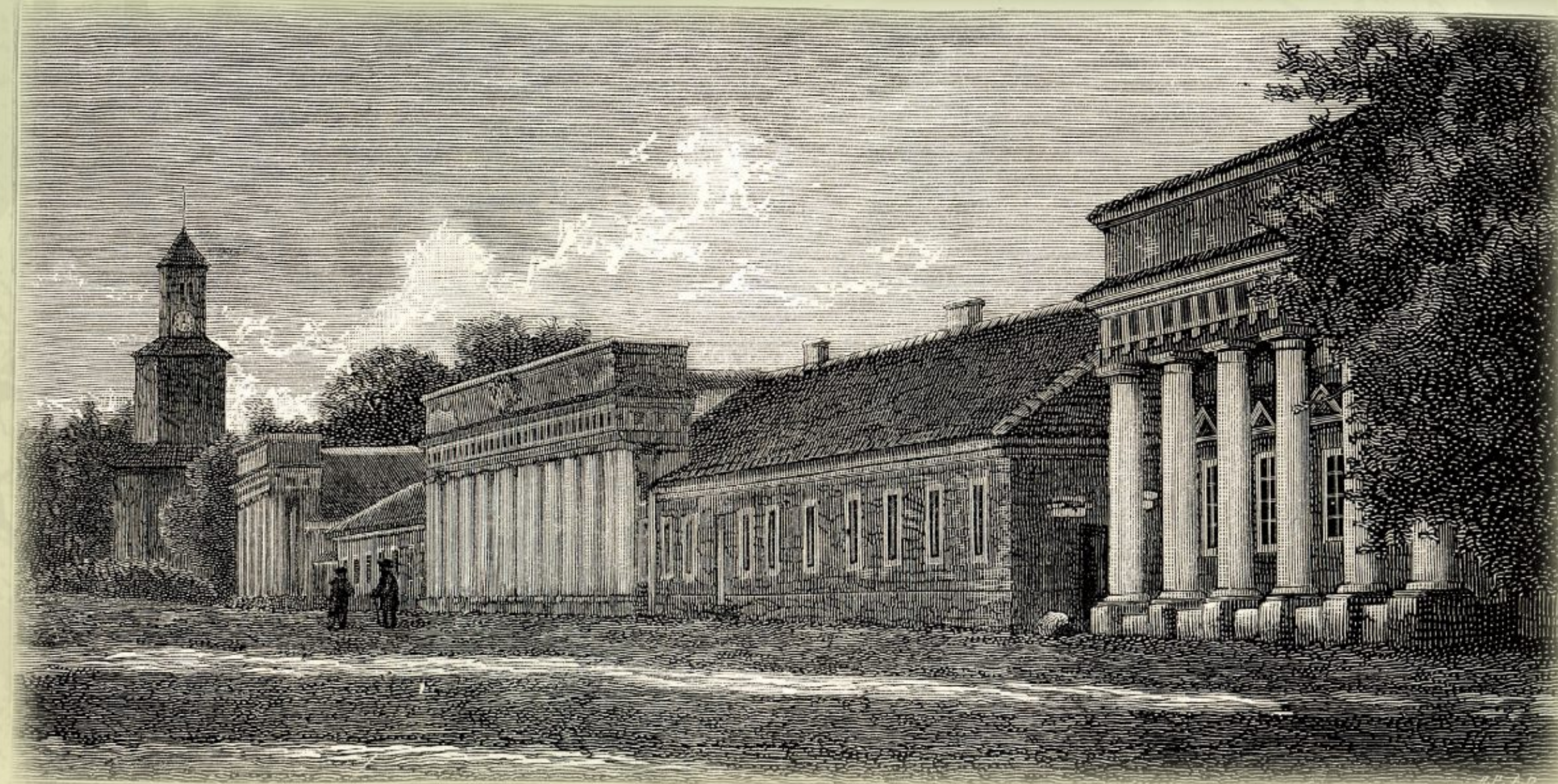
Książka..., s. 14.

„Twarz przy lada wzruszeniu mocniej się płoniąca u szkolnej działwy ściągnęła nań przezwisko „Piwonია”.

Książka..., s. 17.

Józef Ignacy Kraszewski w wieku młodzieńczym, litografia Karol Rypiński, ok. 1823, MR

Gmach gimnazjum w Świsłoczy, w którym uczył się Józef Ignacy Kraszewski w latach 1827–1829 i gdzie zdał egzamin dojrzałości; jest to obecnie miasto w zachodniej części Białorusi, w obwodzie grodzieńskim, drzeworyt Bronisław Puc, b.d., MR

Spokojne bowiem życie w Świsłoczy, gdzie trzeba się było koniecznie zająć nauką, choćby dlatego, że czym innym nie było, i mnie, i wielu innych zapewne zmusiło do oddania się namielnego książkom, pracy. [...] Tu uczyć się trzeba koniecznie lub z nudy umrzeć.

Książka..., s. 16.

Jeżeli kto na świecie się nudzi, niech się uczy

edukacja